

ANALIZA ITEMILOR DIN SUBSCALELE ENDLER DE EVALUARE MULTIDIMENSIONALĂ A ANXIETĂȚII CA TRĂSĂTURĂ (EMAS-T ȘI SAS-T)

Ștefania Miclea*, Monica Albu**

* S.C. Cognitrom S.R.L., Cluj-Napoca

** Academia Română – Filiala Cluj-Napoca¹
și S.C. Cognitrom S.R.L., Cluj-Napoca

Abstract. Seven dimensions of trait anxiety are assessed using the EMAS (The Endler Multidimensional Anxiety Scales) and the EMAS-SAS (The EMAS Social Anxiety Scales): social evaluation, physical danger, ambiguity, daily routines, separation, and self-disclosure to family members and to close friends. The same 15 items are used in every trait anxiety subscale. The present study aims to identify the psychometric characteristics of items in the trait anxiety subscales. The sample consisted of 474 subjects, age between 14-84 years. The results showed that all 15 items of EMAS-T and SAS-T subscales have good validity, namely the score values for each subscale reflect the trait anxiety level corresponding to described situation. The items can differentiate between every of the seven situations, meaning that the majority of the participants give different scores to the same item when belonging to different subscale.

Key words: EMAS, trait-anxiety.

1. INTRODUCERE

Potrivit modelului interacționist al anxietății, predispoziția la anxietate (anxietatea ca trăsătură) a indivizilor are mai multe componente, fiecare fiind specifică unui tip de situații. Intensitatea reacției anxioase a unei persoane într-o anumită situație este determinată atât de felul în care ea percepe acea situație, cât și de nivelul anxietății ca trăsătură pentru tipul de situație respectiv. Așadar, indivizii care au niveluri mai ridicate ale anxietății ca trăsătură față de un anumit tip de situație vor prezenta intensificări ale anxietății ca stare atunci când seamănă situația în care se află cu tipul respectiv de situație.

¹ Institutul de Istorie „George Barițiu” – Departamentul de cercetări socio-umane.

Pe baza modelului interacționist al anxietății, N. S. Endler, J. M. Edwards și R. Vitelli² au construit *Scalele Endler de evaluare multidimensională a anxietății (EMAS)*, care măsoară anxietatea ca stare (scala *EMAS-S*) și patru dimensiuni situaționale ale anxietății ca trăsătură (scala *EMAS-T*). *Scalele EMAS de evaluare a anxietății sociale (EMAS-SAS)* au fost construite de N. S. Endler și G. L. Flett³ și reprezintă o extensie a scalelor *EMAS*. Ele adaugă la cele patru dimensiuni inițiale ale *EMAS-T* trei dimensiuni ale anxietății ca trăsătură, măsurate de scala *SAS-T*.

2. DESCRIEREA SCALELOR *EMAS-T* ȘI *SAS-T*

Scala *EMAS-T* măsoară următoarele dimensiuni situaționale ale anxietății ca trăsătură: a) evaluarea socială sau amenințarea interpersonală; b) amenințarea legată de un pericol fizic; c) amenințarea din situații ambigue; d) amenințarea din situații inofensive sau de rutină zilnică.

Scala *SAS-T* conține subscale care evaluează alte trei dimensiuni ale anxietății ca trăsătură: a) anxietatea de separare; b) anxietatea în situații de auto-dezvăluire către membrii familiei și c) anxietatea în situații de auto-dezvăluire către prietenii apropiați, alături de subscala care măsoară anxietatea în situații de evaluare socială, măsurată și de scala *EMAS-T*.

Subscalele din *EMAS-T* și din *SAS-T* sunt prezentate în *tabelul 1*.

Tabelul 1

Subscalele scalelor *EMAS-T* și *SAS-T*

Denumirea subscalei și dimensiunea măsurată	Descrierea situației
<i>EMAS-T₁</i> : anxietatea ca trăsătură în situații de evaluare socială (<i>ES</i>)	Vă aflați în situații în care sunteți evaluat de alte persoane.
<i>EMAS-T₂</i> : anxietatea ca trăsătură în situații de pericol fizic (<i>PF</i>)	Vă aflați în situații în care s-ar putea să fiți sau sunteți pe cale de a vă confrunța cu un pericol fizic.
<i>EMAS-T₃</i> : anxietatea ca trăsătură în situații ambigue (<i>AM</i>)	Sunteți în situații noi sau neobișnuite.
<i>EMAS-T₄</i> : anxietatea ca trăsătură în situații de rutine zilnice (<i>RZ</i>)	Sunteți implicat în activitățile dumneavoastră obișnuite, de zi cu zi.
<i>SAS-T₁</i> : anxietatea ca trăsătură în situații de separare (<i>SE</i>)	Vă aflați în situații în care sunteți sau ați fost deja separat de o persoană foarte importantă din viața dumneavoastră.
<i>SAS-T₂</i> : anxietatea ca trăsătură legată de auto-dezvăluire către familie (<i>ADF</i>)	Vă aflați în situații în care sunteți pe cale de a dezvălui ceva foarte personal despre dumneavoastră unui membru apropiat al familiei.

² N. S. Endler, J. M. Edwards, R. Vitelli, *Endler Multidimensional Anxiety Scales (EMAS)*, USA, Los Angeles, Western Psychological Services, 1991.

³ N. S. Endler, G. L. Flett, *EMAS Social Anxiety Scales (EMAS-SAS)*, USA, Los Angeles, Western Psychological Services, 2002.

Denumirea subscalei și dimensiunea măsurată	Descrierea situației
<i>SAS-T₃</i> : anxietatea ca trăsătură legată de auto-dezvăluire către prieteni (<i>ADP</i>)	Vă aflați în situații în care sunteți pe cale de a dezvălui ceva important despre dumneavoastră unui prieten apropiat.
<i>SAS-T₄</i> : anxietatea ca trăsătură în situații de evaluare socială, la fel ca subscala <i>EMAS-T₁</i> (<i>ES</i>)	Vă aflați în situații în care sunteți evaluat de alte persoane.

Fiecare subscală este compusă dintr-o descriere a unei situații, urmată de 15 itemi, aceiași pentru toate subscalele. Lista acestora este inclusă în *Anexa* articolului.

La fiecare item, subiectul apreciază cât de mult i se potrivește afirmația conținută de acesta și răspunde pe o scală cu cinci trepte, unde 1 înseamnă „deloc”, iar 5 înseamnă „foarte mult”. Scorul fiecărei subscale se obține prin însumarea cotelor itemilor săi și poate varia între 15 și 75. Cu cât un scor este mai mare, cu atât nivelul măsurat al anxietății ca trăsătură este mai ridicat.

3. OBIECTIVUL CERCETĂRII

Lucrarea de față își propune să completeze rezultatele analizei clasice de itemi prezentate cu ocazia studiului de validare și etalonare a scalelor *EMAS* pe populația României⁴.

Folosind un eșantion non-clinic format din 306 bărbați și 467 de femei care nu prezentau simptomatologie anxioasă, cercetarea respectivă a condus la concluzia că, în cadrul fiecărei subscale, itemii măsoară același construct, prin urmare sunt valizi. Procedura a presupus calculul pentru fiecare item, în cadrul fiecărei subscale, a coeficientului de corelație liniară între cota itemului și scorul obținut prin însumarea cotelor celorlalți 14 itemi ai subscalei. Cu excepția primului item și a itemului 6, pentru ambele sexe, coeficienții de corelație au fost pozitivi și semnificativi la un prag $p < 0,001$, fiind cuprinși între 0,170 și 0,713. În cazul itemului 6, pentru bărbați, în cadrul subscalei *EMAS-T₁*, coeficientul de corelație liniară a fost semnificativ doar la pragul $p = 0,008$ ($r = 0,153$). Itemul 1 nu corelează liniar cu restul subscalei *EMAS-T₁* pentru bărbați ($r = 0,0069$; $p = 0,230$); acest item corelează semnificativ cu restul subscalei *EMAS-T₂* doar la pragul $p = 0,002$ ($r = 0,173$) pentru bărbați și cu restul subscalei *SAS-T₁* numai la pragul $p = 0,013$ ($r = 0,117$) pentru femei.

De asemenea, în urma comparării, pentru două grupe de vârstă (31–50 de ani și 51–80 de ani), a mediilor cotelor itemilor din fiecare subscală între un eșantion clinic, compus din femei care fuseseră diagnosticate cu tulburări de tip anxios, și un eșantion non-clinic, format din femei fără simptomatologie anxioasă, s-a constatat și

⁴ Ș. Miclea, A. Ciuca, M. Albu, *Studiul de adaptare și standardizare a Scalelor Endler de evaluare multidimensională a anxietății (EMAS și EMAS-SAS) pe populația României*, Cluj-Napoca, Edit. ASCR, 2009.

că itemii au o putere de discriminare bună⁵, întrucât, în marea majoritate a cazurilor (192 din 210 comparații), media cotelor a fost mai mare pentru eșantionul clinic, 68 de diferențe dintre medii fiind semnificative cel puțin la pragul $p=0,05$. În cele 18 situații în care femeile din eșantionul non-clinic au realizat o medie mai mare decât cele din eșantionul clinic, diferența mediilor a fost ne semnificativă la pragul $p=0,05$.

În lucrarea de față ne propunem cercetarea validității itemilor printr-o metodă originală, ținând cont de faptul că toate subscalele din *EMAS-T* și din *SAS-T* sunt compuse din aceiași itemi. Vom urmări capacitatea itemilor de a diferenția între cele șapte situații descrise de subscalele din *EMAS-T* și din *SAS-T* și capacitatea lor de a diferenția între persoane, într-un eșantion non-clinic.

4. METODĂ

Participanți

Cercetarea a fost efectuată pe un eșantion de 474 de persoane cu vârsta cuprinsă între 14 și 84 de ani, dintr-o populație non-clinică, din județele Alba, Arad, Cluj, Sălaj și Timiș. Structura eșantionului în funcție de sex și vârstă este prezentată în *tabelul 2*.

Tabelul 2

Structura eșantionului de subiecți

Sex	N	Vârstă			
		minim	maxim	m	σ
Bărbați	173	14	71	29,70	15,02
Femei	301	14	84	29,74	14,54

Procedură

Scalele *EMAS* și *EMAS-SAS* au fost administrate în licee, universități și la domiciliul sau la locul de muncă al participanților, atât în zone urbane, cât și în zone rurale. În funcție de situație, administrarea s-a realizat individual sau în grup, în urma consimțământului verbal al fiecărui participant, fiind respectate instrucțiunile de administrare din manualul original *EMAS*⁶.

Din scala *SAS-T* a fost eliminată ultima subscală, *SAS-T₄*, întrucât coincide cu subscala *EMAS-T₁*.

În cercetarea de față au fost cuprinse numai persoanele care au răspuns la toți itemii subscalelor din *EMAS-T* și din *SAS-T*.

⁵ Ș. Miclea, M. Albu, *Variante reduse ale subscalelor de evaluare multidimensională a anxietății ca trăsătură (EMAS-T și SAS-T)*, „Anuarul Institutului de Istorie «George Barițiu» din Cluj-Napoca”, Series Humanistica, tom. VIII, 2010, p. 139–149.

⁶ N. S. Endler, J. M. Edwards, R. Vitelli, *op.cit.*

Toate prelucrările sunt efectuate asupra itemilor după recotarea celor cu cotare inversă, astfel încât cota 5 să corespundă anxietății ridicate.

5. REZULTATE

Am considerat că un item este valid dacă îndeplinește următoarele trei condiții:

1. este cotate la fel în toate cele șapte subscale doar de un număr redus de persoane (sub 10% din eșantion), pentru a permite discriminarea între situațiile descrise de subscale;
2. în fiecare subscală, niciuna dintre cotele posibile (1–5) nu este aleasă de un număr mare (peste 75% din eșantion) de persoane (pentru că, în cazul în care la o subscală majoritatea respondenților ar alege aceeași cotă, itemul nu ar diferenția între persoane în situația descrisă de subscala respectivă);
3. ordinea cotelor sale în cele șapte subscale este asemănătoare ordinii scorurilor subscalelor.

Cercetarea a urmărit modul în care este îndeplinită fiecare condiție.

Astfel, pentru aprecierea capacității de discriminare între situațiile descrise de subscale, s-au numărat persoanele care i-au atribuit fiecărui item aceeași cotă în toate subscalele. Din *tabelul 3* se constată că numai itemii 1, 3 și 14 au fost cotați la fel în toate subscalele de mai mult de 10% dintre persoane. În cazul lor, majoritatea celor care i-au cotate la fel au indicat o cotă extremă: 1 pentru itemii 3 (indicată de 90 de persoane) și 14 (indicată de 53 de persoane) și 5 pentru itemul 1 (indicată de 47 de persoane).

Tabelul 3

Frecvența persoanelor care au acordat aceeași cotă unui item în toate cele șapte subscale

Item	Număr de persoane	%
1	48	10,13
2	26	5,49
3	98	20,68
4	2	0,42
5	28	5,91
6	28	5,91
7	46	9,70
8	9	1,90
9	31	6,54
10	24	5,06
11	21	4,43
12	14	2,95
13	17	3,59
14	63	13,29
15	39	8,23

Din totalul celor 474 de persoane, mai mult de jumătate (58,02%) au răspuns la fiecare dintre cei 15 itemi cu cel puțin două cote (adică nu au acordat niciunui item cote egale în toate subscalele). Frecvența persoanelor care au dat aceeași cotă în toate subscalele pentru mai mult de 4 itemi (5,69%) este foarte mică (*tabelul 4*).

Tabelul 4

Frecvența persoanelor care au acordat aceeași cotă unuia sau mai multor itemi în toate subscalele

Număr de itemi cu aceeași cotă în toate subscalele	Număr de persoane	%
1	99	20,89
2	36	7,59
3	16	3,36
4	21	4,43
5	8	1,69
6	7	1,48
7	5	1,05
8	1	0,21
9	2	0,42
10	2	0,42
11	0	0,00
12	0	0,00
13	1	0,21
14	0	0,00
15	1	0,21
Total	201	41,98

Pentru fiecare item și persoană, am evaluat variația cotelor între subscale, cu ajutorul unui *indice de variație (IV)*, calculat pe baza formulei:

$$IV = \frac{\sum_{i=1}^6 \sum_{j=i+1}^7 |c_i - c_j|}{21}$$

unde c_k este cota itemului în subscala k ($k=1,2,\dots,7$). Indicele IV reprezintă media „distanțelor” (diferențelor) cotelor itemului între subscale, luate câte două.

Indicele de variație are 21 de valori posibile, cuprinse între 0 (atunci când toate cele șapte cote ale itemului sunt egale) și 2,29 (atunci când cotele itemului sunt egale doar cu 1 și cu 5, patru fiind egale cu una dintre valori, iar trei fiind egale cu cealaltă valoare). Valoarea acestui indice este mare atunci când cotele itemului variază mult între subscale. Distribuția de frecvențe a indicelui de variație pentru cei 15 itemi, în eșantionul utilizat în cercetare, este prezentată în *tabelul 5*.

Se observă că există, pentru fiecare item, atât persoane care au obținut cea mai mică valoare a indicelui IV (0), cât și persoane care au obținut cea mai mare valoare posibilă a indicelui IV (2,29), cu o singură excepție – itemul 5, pentru care nimeni nu a avut valoarea 2,29.

Tabelul 5

Distribuția de frecvențe a indicelui *IV* pentru cei 15 itemi (în %)

Va- loare <i>IV</i>	Item														
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
0,00	10,1	5,5	20,7	1,7	5,9	5,9	9,7	1,9	6,5	5,1	4,4	3,0	3,6	13,3	8,2
0,29	6,8	7,4	11,4	2,7	7,0	5,7	6,1	3,8	3,8	4,9	6,8	4,2	5,5	11,6	7,6
0,48	4,4	4,0	8,6	5,7	7,8	5,5	6,5	3,4	7,4	4,9	8,6	4,9	5,7	10,1	8,9
0,57	7,0	9,1	12,4	7,6	11,0	11,8	10,1	7,6	8,2	9,7	14,1	8,4	9,5	14,6	11,6
0,76	5,7	5,7	9,1	4,9	6,8	7,2	7,2	6,1	7,2	6,1	8,9	4,2	7,8	8,0	7,2
0,86	8,9	8,0	9,1	6,3	10,5	9,9	9,9	7,4	9,1	7,6	9,7	8,9	8,6	7,6	7,8
0,95	2,1	3,0	1,9	1,9	4,0	3,0	2,1	2,7	2,5	1,5	1,3	3,0	3,6	2,5	2,1
1,05	8,0	7,4	5,1	8,6	8,4	8,6	9,5	8,0	10,3	9,5	7,6	5,9	8,2	6,8	7,2
1,14	7,4	9,7	5,1	9,9	4,4	6,5	7,6	9,3	8,6	8,2	6,5	7,0	5,9	5,3	6,3
1,24	2,5	3,4	1,3	3,8	3,0	1,3	4,6	2,5	3,2	3,4	1,5	2,1	3,2	1,1	3,4
1,33	7,0	8,9	2,5	6,1	7,2	6,3	6,1	9,5	8,0	7,4	6,5	9,1	6,3	4,9	5,5
1,43	6,5	5,3	3,6	7,2	5,7	4,4	3,2	4,6	5,3	4,2	5,3	6,5	6,8	4,0	4,2
1,52	1,9	3,4	1,9	5,5	3,4	5,7	3,6	3,8	4,0	3,6	3,2	7,0	4,9	1,3	2,5
1,62	5,1	3,2	2,1	7,4	5,7	3,8	3,6	10,1	4,9	7,0	3,4	6,1	5,9	1,7	4,6
1,71	4,6	3,4	1,3	4,4	1,7	1,9	2,5	4,2	2,3	5,1	2,5	5,3	3,0	1,7	1,5
1,81	1,5	3,6	0,4	2,7	2,1	1,1	1,5	3,2	2,3	2,7	1,3	2,1	2,3	0,6	2,5
1,90	2,7	3,6	1,3	5,3	1,5	3,6	2,1	5,1	2,1	5,7	3,2	5,3	3,0	1,5	3,2
2,00	2,5	3,0	0,6	3,4	1,9	3,6	1,1	2,7	1,3	1,5	1,7	1,7	2,5	1,5	2,3
2,10	2,3	1,3	0,6	1,5	1,9	2,5	1,1	1,7	0,8	0,6	2,3	2,1	1,7	0,4	1,3
2,19	1,3	1,1	0,4	1,9	0,2	0,4	0,8	1,1	1,3	1,1	0,8	1,9	1,3	0,2	1,9
2,29	1,7	0,4	0,6	1,5	0,0	1,3	1,1	1,3	0,8	0,4	0,4	1,5	0,8	1,5	0,2

Din toate aceste rezultate, deducem că itemii discriminează între situații. Cea mai redusă discriminare o realizează itemul 14, urmat de itemul 3. În cazul lor, aproximativ jumătate dintre subiecți au obținut cele mai mici patru valori ale indicelui *IV*, ceea ce înseamnă că acești respondenți au acordat itemului cote egale sau foarte apropiate ca valoare în cele șapte subscale.

În continuare, s-au calculat frecvențele cotelor itemilor în cazul fiecărei subscale. În *tabelul 6* sunt notate situațiile în care mai mult de jumătate dintre subiecți au răspuns cu aceeași cotă. Pentru patru itemi, nicio cotă nu a fost aleasă de cel puțin jumătate dintre subiecți, în nicio subscală. În cazul a șase itemi (5, 7, 9, 11, 13 și 15) a fost evidențiată câte o subscală în care mai mult de 50% (dar mai puțin de 70%) dintre subiecți au răspuns la fel. Există, într-adevăr, cinci itemi (1, 2, 3, 6 și 10) pentru care o cotă este aleasă de mai mult de jumătate dintre subiecți în patru subscale, însă procentul celor care au răspuns cu aceeași cotă este mai mare de 75 doar într-un caz (itemul 1, în subscala *SAS-T₁*) și nu depășește 80.

De aici, se poate deduce că itemii diferențiază între persoane, în cadrul fiecărei subscale. Cea mai slabă discriminare între respondenți o realizează subscala *EMAS-T₄*, întrucât la 7 dintre itemii săi a fost ales același răspuns (cota 1) de mai mult de jumătate dintre subiecți.

Tabelul 6

Cotele itemilor alese de cel puțin jumătate dintre subiecți

Item	Subscala							Frecvența alegerii cotei (în %)
	<i>EMAS-T₁</i>	<i>EMAS-T₂</i>	<i>EMAS-T₃</i>	<i>EMAS-T₄</i>	<i>SAS-T₁</i>	<i>SAS-T₂</i>	<i>SAS-T₃</i>	
1		5						74,7
					5			77,8
						5		52,3
							5	51,3
2	1							55,7
			1					52,5
				1				68,4
							1	50,2
3			1					53,8
				1				70,7
					1			55,5
							1	58,2
5					1			68,1
6		5						71,3
					5			72,8
						5		54,4
							5	54,4
7				1				66,7
9				1				62,0
10		5						73,8
					5			72,2
						5		61,0
							5	51,5
11				1				62,7
13				1				59,3
15				1				60,3

În ceea ce privește cea de-a treia condiție stabilită ca fiind obligatorie pentru ca itemii să fie valizi, s-a calculat un indice de asemănare a ordinii cotelor în cadrul subscalelor cu ordinea scorurilor subscalelor, pentru fiecare item și la fiecare persoană, notat cu A , astfel:

- s-au format toate perechile posibile din câte două subscale (în total 21 de perechi);
- s-au eliminat perechile în care scorurile subscalelor erau egale;
- s-a notat cu S numărul de perechi de subscale rămase;
- s-au numărat perechile în care cotele itemului erau egale sau în aceeași relație de ordine ($>$ sau $<$) ca scorurile subscalelor;
- s-a notat cu C numărul acestor perechi;
- pentru $S \neq 0$, s-a calculat indicele de asemănare: $A = \frac{C}{S}$.

Indicele de asemănare A ia valori între 0 și 1. El este cu atât mai mare, cu cât este mai mare numărul perechilor de subscale în care ordinea cotelor itemului nu este inversă ordinii scorurilor subscalelor (este sau aceeași, sau cotele itemului sunt egale). Nu s-a putut impune condiția ca ordinea cotelor itemului să fie aceeași cu ordinea scorurilor subscalelor, întrucât atunci când cele șapte subscale au scoruri diferite, cotele itemului – care au numai cinci valori posibile – nu pot fi, toate, diferite între ele.

Procedeul utilizat pentru compararea ordinii cotelor unui item cu ordinea scorurilor subscalelor prezintă neajunsul că furnizează o valoare mare a indicelui A și atunci când itemul are aceeași cotă în toate subscalele. Dar, după cum s-a văzut în *tabelul 3*, frecvența acestor situații nu este mare.

S-a constatat că, pentru fiecare item, indicii A au valori mari, mai mult de trei sferturi dintre persoane (la 14 itemi, chiar mai mult de 80%) având o valoare mai mare de 0,75 (*tabelul 7*). Iar peste 97% dintre persoane au valoarea indicelui A mai mare de 0,50.

Tabelul 7

Mărimea indicelui de asemănare a cotelor
în subscale cu ordinea scorurilor subscalelor, A ($N=474$)

Item	Ponderea (%) persoanelor pentru care indicele A este:			Media valorilor indicelui A
	> 0,50	> 0,75	= 1	
1	97,9	82,5	35,2	0,881
2	99,2	83,3	33,5	0,883
3	98,3	84,2	36,9	0,886
4	97,0	82,1	25,1	0,865
5	97,5	76,6	24,3	0,854
6	97,7	85,9	41,8	0,897
7	98,5	83,5	32,7	0,881
8	98,7	86,7	34,8	0,900
9	97,5	84,0	31,9	0,881
10	99,2	89,5	42,0	0,912
11	98,3	80,8	28,9	0,867
12	97,7	83,3	26,8	0,872
13	98,5	85,9	33,3	0,883
14	97,9	84,4	32,9	0,880
15	98,9	87,1	40,7	0,905

Se deduce că, în general, ordinea cotelor itemilor în subscale este asemănătoare ordinii scorurilor subscalelor. Alăturăm aceste rezultate celor obținute în cercetări anterioare, conform cărora subscalele scalelor din *EMAS-T* și din *SAS-T* sunt valide în următorul sens: fiecare subscală evaluează anxietatea față de situația pentru care a fost construită⁷ și, în general, itemii unei subscale măsoară aceeași dimensiune a

⁷ Ș. Miclea, M. Albu, A. Ciuca, *The Romanian Adaptation of Endler Multidimensional Anxiety Scale (EMAS)*, „Cognition, Brain, Behavior. An Interdisciplinary Journal”, vol. XIII, nr. 1, 2009, p. 59–77.

anxietății⁸. Se constată, astfel, că ordinea scorurilor subscalelor reflectă ordinea nivelurilor anxietății față de situațiile descrise în subscale.

6. CONCLUZII

Scalele *EMAS-T* și *SAS-T* s-au dovedit a fi instrumente cu un nivel ridicat de validitate în evaluarea anxietății ca trăsătură pe populația non-clinică din România. Rezultatele sunt în concordanță cu modelul multidimensional al anxietății, în sensul că aceste scale disting între dimensiuni diferite ale anxietății ca trăsătură. Procedura utilizată în acest studiu completează, într-un mod original, rezultatele obținute în studiul inițial de validare a scalelor *EMAS* și *EMAS-SAS*.

S-a arătat că itemii diferențiază între situațiile corespunzătoare subscalelor, în sensul că majoritatea persoanelor nu acordă aceeași cotă unui item în toate subscalele. De asemenea, ei diferențiază între persoane, întrucât sunt foarte puține cazurile în care mai mult de jumătate dintre respondenți să fi ales o aceeași cotă la un item, în cadrul vreunei subscale.

Faptul că pentru fiecare item ordinea cotelor sale în cele șapte subscale este asemănătoare ordinii scorurilor subscalelor constituie o dovadă a validității celor 15 itemi ai subscalelor din *EMAS-T* și din *SAS-T*.

Din rezultatele acestei cercetări și ale unor cercetări anterioare, se deduce că ordinea scorurilor subscalelor reflectă ordinea nivelurilor anxietății față de situațiile descrise în subscale.

7. ITEMII SUBSCALELOR DIN *EMAS-T* ȘI DIN *SAS-T*. ANEXĂ

1. Caut experiențe de felul acesta.
2. Sunt supărat(ă).
3. Transpir.
4. Mă simt relaxat(ă).
5. Mă simt stânjenit(ă).
6. Aștept cu nerăbdare aceste situații.
7. Am o stare de agitație în stomac.
8. Mă simt confortabil.
9. Mă simt încordat(ă).
10. Îmi face plăcere să fiu în aceste situații.
11. Inima îmi bate mai repede.
12. Mă simt în siguranță.
13. Mă simt îngrijorat(ă).
14. Am încredere în mine.
15. Sunt agitat(ă).

⁸ Ș. Miclea, A. Ciuca, M. Albu, *Validation of the Ender Multidimensional Anxiety Scales (EMAS and EMAS-SAS on the Romanian Population*, „Cognition, Brain, Behavior. An Interdisciplinary Journal”, Vol. XIII, nr. 2, 2009, p. 147–164.